

Sygn. akt III KK 16/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 lipca 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Przemysław Kalinowski (przewodniczący, sprawozdawca)
SSN Barbara Skoczowska
SSN Włodzimierz Wróbel

Protokolant Anna Korzeniecka-Plewka

przy udziale prokuratora Prokuratury Generalnej Mieczysława Tabora
w sprawie K. W.

skazanego z art. 263 § 2 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 4 lipca 2013 r.,

kasacji, wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Okręgowego w S.

z dnia 11 października 2012 r.,

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w W.

z dnia 14 lutego 2012 r.

**1) uchyla wyrok Sądu Odwoławczego w zaskarżonej części, tj.
w zakresie utrzymania w mocy skazania K. W. za czyn opisany w
pkt VII wyroku Sądu Rejonowego w W. z dnia 14 lutego 2012r. i
sprawę w tej części przekazuje Sądowi Okręgowemu w S. do
ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym;**

2) zarządza zwrot opłaty od kasacji w kwocie 450 (czterysta pięćdziesiąt) zł na rzecz osk. K. W.

UZASADNIENIE

W tej sprawie zakres kontroli kasacyjnej został wyznaczony granicami zaskarżenia rozstrzygnięć wydanych przez Sąd I i II instancji, w odniesieniu do których autor kasacji – na tym etapie – zakwestionował jedynie trafność orzeczeń dotyczących czynu opisanego w pkt VII wyroku Sądu Rejonowego w W. Ten ostatni Sąd, wyrokiem z dnia 14 lutego 2012 r. uznał K. W. za winnego tego, że w dniu 6 marca 2007 r. w domu przy ul. C. 9B w S., w mieszkaniu przy ul. S. 4/1 w W. oraz w samochodzie m-ki Opel posiadał bez wymaganego zezwolenia broń palną w postaci pistoletu „CZ” w. 1938 kal. 9 mm, pistoletu gazowego „IWG” mod. P 900 kal. 9 mm, rewolweru wykonanego samodzielną kal. 5,6 mm, karabinu kal. 22 wyposażonego w celownik optyczny, rewolweru „Nagant” kal. 7,62 mm z 1944 r, pistoletu sportowego kal. 22 z oznaczeniem „Erma-Werke” mod. EP 882S, rewolweru sportowego Weihrauch mod. „HW3” kal. 22 Magnum, pistoletu „Browning” mod. 1922 kal. 9 mm z tłumikiem huk, pistoletu maszynowego wz. 26 kal. 7,62 z 1952 r., pistoletu sportowego „Luger” kal. 22, strzelby z drewnianą rękojeścią z napisem ROULUNDS FO 911, rewolweru ze składanym spustem, pistoletu bębenkowego z plastikową okładziną z napisem ME38COMPACT kal. 9 mm Knall nr 062243, repliki rewolweru czarnoprochowego REMINGTON New Model Army Target 1858 kal. 44 produkcji włoskiej „FLLI PIETTA”, repliki rewolweru czarnoprochowego „COLT” mod. Navy 1861 kal. 36 produkcji włoskiej „FLLI PIETTA”, repliki rewolweru czarnoprochowego „COLT” mod. Army 1860 kal. 44 produkcji włoskiej „FLLI PIETTA” oraz 687 sztuk amunicji kalibru: 5,6 mm, kal. 22 LR, kal. 7,62 mm oraz 12/70, tj. dokonania czynu wyczerpującego znamiona przestępstwa z art. 263 § 2 k.k. i za to na podstawie powołanego przepisu skazał go i wymierzył mu karę dwóch lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności. Kara ta weszła w skład kary łącznej sześciu lat pozbawienia wolności orzeczonej tym samym wyrokiem za inne przestępstwa przypisane K. W. Ponadto, na podstawie art. 44 § 6 k.k., Sąd Rejonowy orzekł przepadek opisanych wyżej jednostek broni palnej.

Powyższe orzeczenie zostało zaskarżone w części dotyczącej osk. K. W. przez jego obrońcę. Po rozpoznaniu wniesionej apelacji Sąd Okręgowy w S. wyrokiem z dnia 11 października 2012 r. zmienił rozstrzygnięcie Sądu I instancji, uchylając orzeczenie co do jednego z czynów przypisanych osk. K. W. i przekazując sprawę w tym zakresie Sądowi Rejonowemu w W. do ponownego rozpoznania oraz orzekł nową karę łączną pozbawienia wolności w rozmiarze 4 lat.

Obecnie, kasację na korzyść oskarżonego od powyższego wyroku – w części dotyczącej czynu opisanego w pkt VII wyroku Sądu I instancji, dotyczącego posiadania broni palnej bez zezwolenia – wniósł obrońca K. W., zarzucając rażące naruszenie prawa materialnego, tj. art. 28 § 1 k.k., polegające na nieuwzględnieniu okoliczności, że skazany K. W. posiadając repliki rewolwerów czarnoprochowych: REMINGTON New Model Army Target 1858 kal. 44 produkcji włoskiej „FLLI PIETTA”, „COLT” mod. Navy 1861 kal. 36 produkcji włoskiej „FLLI PIETTA”, „COLT” mod. Army 1860 kal. 44 produkcji włoskiej „FLLI PIETTA”, działał pod wpływem błędu co do okoliczności rocznika z którego pochodziły repliki broni czarnoprochowej, a tym samym nie miał świadomości bezprawności posiadania tych egzemplarzy broni.

Na podstawie tak sformułowanego zarzutu autor kasacji wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w celu ponownego rozpoznania. Na rozprawie kasacyjnej obrońca skazanego złożył oświadczenie, że rozszerza podstawę nadzwyczajnego środka zaskarżenia wskazując także na naruszony przepis art. 4 § 1 k.k. w zw. z art. 11 ustawy z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji (t. j.: Dz. U. 2012, poz. 576) w brzmieniu ustalonym ustawą z dnia 5 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy o broni i amunicji oraz ustawy o wykonywaniu działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, bronią, amunicją oraz wyrobami i technologią o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym (Dz. U. Nr 38, poz. 35). Zarówno, prokurator udzielający odpowiedzi na kasację, jak i prokurator występujący przed Sądem Najwyższym wnieśli o oddalenie nadzwyczajnego środka zaskarżenia jako oczywiście bezzasadnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

W pierwszej kolejności należało odnieść się do warunków formalnych kasacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego K. W., rozważając zwłaszcza zakres zaskarżenia wyroku Sądu I instancji zwykłym środkiem odwoławczym, w którym zasadnicze zarzuty odnoszone były do innych czynów przypisanych temu oskarżonemu niż posiadanie broni palnej. Prokurator występujący na rozprawie kasacyjnej zwracał przy tym uwagę na wątpliwość, czy wyrok Sądu I instancji – w części dotyczącej czynu przypisanego w pkt VII tego orzeczenia – został w ogóle zaskarżony. Zauważyć jednak należy, że apelacja obrońcy wniesiona od wyroku Sądu Rejonowego w W. w tej sprawie, deklarowała zaskarżenie go w całości na korzyść tego oskarżonego. Nie ulega też wątpliwości, że sąd odwoławczy objął kontrolą instancyjną również czyn oskarżonego przypisany mu w pkt VII wyroku Sądu I instancji. Zupełnie jednoznacznie przekonują o tym wywody zamieszczone na str. 14 i 15 pisemnego uzasadnienia orzeczenia Sądu Okręgowego w S., w których odrębne passusy poświęcone są właśnie zagadnieniu statusu poszczególnych egzemplarzy broni czarnoprochowej, których posiadanie bez zezwolenia wyspecyfikowano w czynie przypisanym osk. K. W. Stało się tak zapewne w wyniku zaakcentowania prawnego znaczenia tej kwestii w toku rozprawy odwoławczej, na co Sąd II instancji zareagował przedstawiając własną argumentację i odnosząc się również do problematyki związanej ze stanem wiedzy oskarżonego o uregulowaniach związanych z posiadaniem broni palnej. Oznacza to, że przedmiotem kontroli odwoławczej przeprowadzonej przez Sąd Okręgowy w S. był również czyn opisany w pkt VII wyroku Sądu I instancji, a w konsekwencji – także ocena prawna wyrażona w wyroku sądu odwoławczego w odniesieniu do tego czynu, mogła być kwestionowana w drodze nadzwyczajnego środka zaskarżenia.

Po tych uwagach wstępnych należało przejść do istoty zagadnienia postawionego w tej sprawie przed Sądem Najwyższym.

Kasacja wniesiona na korzyść osk. K. W. okazała się o tyle skuteczna, że trafnie – choć z zupełnie innych powodów niż wskazał to skarżący w swym pisemnym wystąpieniu – kwestionowała prawną ocenę zachowania oskarżonego, polegającego na posiadaniu niektórych egzemplarzy broni palnej wymienionej w pkt VII wyroku Sądu Rejonowego, którą to ocenę wyraził tenże Sąd w swoim

rozstrzygnięciu, a następnie zaakceptował ją sąd odwoławczy. Oczywiście stwierdzenie to dotyczy jedynie egzemplarzy replik broni czarnoprowchowej wymienionych w tym punkcie rozstrzygnięcia Sądu I instancji. Niewątpliwe jest wprawdzie, że zagadnienie świadomości oskarżonego, co do tego z jakiego rocznika wywodzą się poszczególne modele broni czarnoprowchowej, których repliki zostały zakwestionowane w wyniku przeszukania jego mieszkania i domu, a także – hipotetycznie wiążący się z tym błąd co do konieczności uzyskania zezwolenia na posiadanie tych jednostek broni palnej, trudno byłoby – w realiach tej sprawy – uznać za argument podważający ustalenia faktyczne i oceny prawne wyrażone w wyroku Sądu I instancji, które następnie w pełni zaakceptował Sąd Okręgowy w S. W sytuacji bowiem, gdy nabywanie i posiadanie broni palnej jest – co do zasady – ściśle reglamentowane oraz – z nielicznymi wyłączeniami – obarczone obowiązkiem uzyskania zezwolenia właściwego organu, nie można – bez uprzedniego zweryfikowania tej okoliczności – skutecznie powoływać się na błędne przekonanie, że w konkretnej sytuacji zachodzi takie wyłączenie. Każdy bowiem, kto zamierza skorzystać ze zwolnienia z obowiązku uzyskania zezwolenia na posiadanie broni palnej, jest zobligowany wcześniej upewnić się, że mają do niego zastosowanie ustawowe przesłanki uzasadniające zwolnienie go z tego obowiązku. Wbrew twierdzeniom skarżącego, w tej sprawie poczynienie stosownych ustaleń nie narażało szczególnych trudności, skoro już z rocznika, jakim określany był każdy z przedmiotowych rewolwerów czarnoprowchowych wynikało, że są to modele broni opracowane po 1850 r. (por. Remington New Model Army Target 1858, Colt Model Army 1860, Colt Model Navy 1861). Nawet dla osób mało obeznanymi z bronią palną, informacje tego rodzaju są czytelne i prowadzą do jednoznacznych wniosków. Tym bardziej oczywiste muszą być dla osoby będącej kolekcjonerem takiej broni. Trudno zatem mówić o błędzie co do istnienia okoliczności decydującej o braku obowiązku uzyskania wymaganego zezwolenia na posiadanie broni palnej. Natomiast zupełnie zasadnicze znaczenie dla odpowiedzialności karnej osk. K. W. za posiadanie w/w jednostek broni palnej czarnoprowchowej ma istotna zmiana stanu prawnego, jak dokonała się w okresie między objęciem tej broni postawionymi mu zarzutami aktu oskarżenia, a orzeczeniami sądów. Przepis art. 11 ustawy z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji w brzmieniu obowiązującym do

dnia 9 marca 2011 r., zwalniał z obowiązku uzyskania zezwolenia na posiadanie broni palnej wytworzonej przed rokiem 1850 lub repliki tej broni. Zatem, posiadanie broni palnej później wytworzonej (lub jej replik), tak jak to miało miejsce w wypadku osk. K. W., w okresie 1858 – 1861, wiązało się z koniecznością uzyskania wymaganego zezwolenia, bez którego było czynem prawnie zabronionym. Natomiast od dnia 10 marca 2011 r. stan prawny w tej materii uległ istotnej zmianie. Ustawą z dnia 5 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy o broni i amunicji oraz ustawy o wykonywaniu działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, bronią, amunicją oraz wyrobami i technologią o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym (Dz. U. Nr 38, poz. 35) określono nową granicę czasową wytworzenia broni palnej, decydującą o braku obowiązku dysponowania stosownym zezwoleniem, ustalając ją na rok 1885. Jednocześnie, wprowadzono również dodatkowe ograniczenie zastrzegając, że to ustawowe zwolnienie z wymogu posiadania zezwolenia, dotyczy broni palnej rozdzielnego ładowania (art. 11 pkt 10 ustawy). Oczywiście, nowa regulacja ma zastosowanie także do replik tej kategorii broni palnej. Sądy orzekające w tej sprawie nie dostrzegły w ogóle zmiany stanu prawnego w omawianym zakresie, choć sąd *meriti* wyrokował niemal rok po wejściu w życie wspomnianej nowelizacji, a sąd odwoławczy – odpowiednio później. Tymczasem, jak już wcześniej wspomniano, z poczynionych ustaleń wynika, że trzy repliki rewolwerów czarnoprochowych, tj. REMINGTON New Model Army Target 1858 kal. 44 produkcji włoskiej „FLLI PIETTA”, „COLT” mod. Navy 1861 kal. 36 produkcji włoskiej „FLLI PIETTA”, „COLT” mod. Army 1860 kal. 44 produkcji włoskiej „FLLI PIETTA”, dotyczą modeli broni palnej wytwarzanych w latach 1858 – 1861, a więc przed 1885 r. W świetle tych ustaleń, z wysokim prawdopodobieństwem można przyjąć, że został spełniony jeden z warunków zwalniających z obowiązku uzyskania zezwolenia na posiadanie takiej broni. Otwarta natomiast pozostaje kwestia, czy w odniesieniu do w/w konkretnych egzemplarzy broni palnej zachodzi również druga z przesłanek wymienionych w art. 11 pkt 10 ustawy o broni i amunicji, tj. czy są to rewolwery rozdzielnego ładowania. Kwestia powinna zostać wyjaśniona w drodze uzupełniającej opinii biegłego, który powinien wypowiedzieć się na ten temat. Sąd Najwyższy podzielił zatem tę część wywodów skarżącego, w której wskazywał on

na naruszenie prawa materialnego, podnosząc na rozprawie kasacyjnej, że polegała ona również na naruszeniu art. 4 § 1 k.k. w zw. z art. 11 ustawy z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji w brzmieniu ustalonym ustawą z dnia 5 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy o broni i amunicji oraz ustawy o wykonywaniu działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, bronią, amunicją oraz wyrobami i technologią o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym. Rzeczywiście bowiem w czasie orzekania w tej sprawie obowiązywała nowa ustawa określająca w inny sposób – po części niewątpliwie względniejszy z punktu widzenia oskarżonego – wymagania decydujące o bezprawności zachowania przypisanego osk. K. W. w ramach czynu określonego w pkt VII wyroku Sądu Rejonowego. Obowiązkiem Sądu I instancji było zatem rozważenie możliwości zastosowania nowej ustawy mającej znaczenie z punktu widzenia tego fragmentu odpowiedzialności karnej oskarżonego. Także sąd odwoławczy, obejmując zakresem swej kontroli również zagadnienie obowiązku dysponowania zezwoleniem na posiadanie broni palnej czarnoprochowej, powinien uwzględnić w swoich rozważaniach kwestie związane ze zwolnieniem z tego obowiązku o jakich mowa w obecnie obowiązującej normie art. 11 pkt 10 ustawy o broni i amunicji.

Orzekanie w przedmiotowej sprawie z pominięciem nowej treści tego przepisu przez sądy obu instancji należało ocenić jako rażące naruszenie prawa. Dyrektywa wynikająca z treści art. 4 § 1 k.k. obejmuje nie tylko przepisy normujące odpowiedzialność karną. Jeżeli bowiem przepisy ustawy karnej odwołują się do innych norm wyznaczających zakres bezprawności zachowania człowieka, to także modyfikacje dokonywane przez ustawodawcę w tym ostatnim zakresie muszą być oceniane jako zmiana ustawy w rozumieniu art. 4 k.k. (por. A. Zoll [red.]: Kodeks karny. Komentarz. Kraków 2004. T. I, s. 98). Jest bowiem oczywiste, że właśnie zmiany przepisów spoza sfery prawa karnego mogą doprowadzić do innego niż przyjęto wcześniej, ustalenia zakresu bezprawności zachowania ocenianego z punktu widzenia wyczerpania znamion czynu zabronionego. Prowadzi to do wniosku, że reguła wyrażona w art. 4 § 1 k.k., nakazująca – w wypadku konkurencji – stosowanie ustawy względniejszej dla sprawcy, odnosi się do wszystkich przepisów określających podstawy i granice odpowiedzialności karnej. W tej sprawie, nowe przepisy administracyjne – w sposób korzystny dla osk. K. W. –

przesunęły granicę czasową wytworzenia broni palnej nie wymagającej posiadania pozwolenia. Zakres reglamentacji miał istotne znaczenie dla kształtowania się zakresu bezprawności zachowania, jak również zakresu ponoszenia odpowiedzialności z art. 263 § 2 k.k.

Dlatego też potencjalny wpływ na treść podejmowanych rozstrzygnięć także trzeba było uznać za istotny w rozumieniu art. 523 § 1 k.p.k. Zweryfikowanie w istniejących realiach sprawy i ewentualne uwzględnienie obecnych przesłanek zwalniających z obowiązku uzyskania pozwolenia na posiadanie broni palnej może bowiem – z wysokim prawdopodobieństwem – doprowadzić do wyeliminowania w/w rewolwerów czarnoprochowych z katalogu jednostek broni posiadanej bez pozwolenia, przypisanego osk. K. W. Konsekwencją zastosowania nowych przepisów modyfikujących zasady reglamentacji dostępu do broni palnej i wyznaczających na nowo zakres bezprawności zachowań polegających na jej posiadaniu bez zezwolenia oraz ograniczenia ilości posiadanych przez K. W. jednostek broni palnej, może być także wymierzenie nowej kary jednostkowej za czyn opisany w pkt VII wyroku Sądu I instancji oraz orzeczenie nowej kary łącznej.

Powyższe uzasadniało uwzględnienie skargi kasacyjnej. Zarazem, uznać należało, że zadanie przeprowadzenia ewentualnej korekty, o jakim była wyżej mowa, w pełni może wykonać sąd odwoławczy, co uzasadniało uchylenie wyroku tylko tego sądu i przekazanie mu sprawy do ponownego rozpoznania.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy powinien poddać analizie obecną treść art. 11 pkt 10 ustawy o broni i amunicji oraz ustalić ewentualny zakres jego zastosowania w odniesieniu do czynu opisanego w pkt VII wyroku Sądu I instancji. Zapewne przydatne będzie też w tym zakresie skorzystanie z uzupełniającej opinii biegłego ds. broni palnej, jako że zajdzie potrzeba ustosunkowania się do nowej przesłanki wymaganej dla uchylenia bezprawności zachowania polegającego na posiadaniu broni palnej bez zezwolenia, tj. konieczności wykazania, że jest to broń nie tylko wytworzona przed 1885 r., ale również charakteryzująca się cechą rozdzielnego ładowania. Odniesienie się do tej kwestii będzie wiązało się z dysponowaniem wiedzą specjalistyczną.

Mając to wszystko na uwadze Sąd Najwyższy orzekł, jak w wyroku.

